

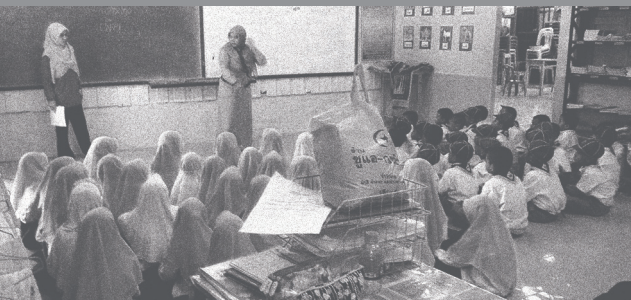

การศึกษาความเป็นองค์การ แห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

**Study on Learning Organization Guided by
The Promotion as The Philosophy of Sufficiency
Economy of School Administrators in The
Bangkok Metropolitan Area**

นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹
Niran Sutheeniran¹

¹ อ.ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
กรุงเทพฯ 10600

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 60 คน และครูประจำการ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สถานศึกษาที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมากและพิจารณาเป็นรายด้านระบยย่อยด้านองค์การมีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่ บุคลากร ผู้บริหาร ครู การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายใน การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดประชุม การสัมมนา การเสวนา การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา การทบทวนและการปรับแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา และการศึกษาดูงาน

คำสำคัญ: องค์การแห่งการเรียนรู้ แนวทางส่งเสริม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purpose of this research was To study the characteristics of a learning organization. Study of learning organization guided by the promotion as the philosophy of sufficiency economy of school administrators in the Bangkok metropolitan area. The sample consisted of 60 administrators, and teachers 30 people the tools used include แบบวิ analysis documents, questionnaires, observation. Interview, the percentage, mean and standard deviation. The results revealed that the level of learning organization of the administrators in the Bangkok metropolitan area. The schools participating and not participating school master sufficiency economy there is a learning organization in high level. And consider the overall organizational system with the highest. Guidelines for promoting the sufficiency economy, it was found that the development of their knowledge to the staff, administrators, teachers, the educational supervision within. The parents and community participation in management education, training, learning, meeting, seminar, the seminar. The appointment of the school board. Review and adjust the strategy and action plan of the school, and study tours.

Keywords : Learning Organization, Guided by The Promotion, Philosophy of Sufficiency Economy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในองค์การระดับโลก ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี [1] โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม และการใช้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ตลาดการค้าเสรี ส่งผลต่อการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในการทำงานของบุคคล อีกทั้งองค์การระดับต่าง ๆ เกิดการแข่งขันกันในการทำงานโดยใช้ความรู้และการพัฒนานวัตกรรม อันเกิดจากการใช้ภูมิปัญญามากขึ้น [2]

โลกแห่งการแข่งขันปัจจุบันทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อจะนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-Based Society) หากพิจารณาในส่วนของการบริหารงานในองค์การ ผู้บริหารมีความจำเป็นต้องส่งเสริมหรือทำให้องค์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ [3] โดยมุ่งให้บุคลากรในองค์การได้ร่วมเรียนรู้ร่วมกันแสวงหา ภูมิปัญญาขององค์การ เพื่อนำมาใช้ร่วมกันทำให้เกิดเป็นกิจกรรมอันทรงคุณค่า แก่องค์การนั้น การเรียนรู้นี้เป็นภาระหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในองค์การ ที่ควรมี จิตสำนึกและมีความเข้าใจในวิถีแห่งตน องค์การแห่งการเรียนรู้ให้ความสนใจในรูปแบบใหม่ ของการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตลอดทั่วทั้งองค์การ ที่เน้นวิสัยทัศน์ขององค์การ [4] เป้าหมายทางการศึกษา และเป้าหมายขององค์การ ความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ กระบวนการเชิงระบบที่ร่วมกันรับผิดชอบทั่วทั้งองค์การ ทั้งในด้านการปฏิบัติงานประจำวัน และการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะกิจต่าง ๆ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกันไปไม่มีวันสิ้นสุด เสมือนกับการดำเนินงานการบริหารงานคุณภาพที่หมุนเคลื่อนที่ไปข้างหน้า อยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากที่ปฏิบัติกันในอดีต [5]

การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นแนวทางที่จะทำให้บุคลากรในองค์การได้ มีโอกาสในการศึกษาหาความรู้ พัฒนาดตนเองและหน่วยงาน ให้มีความเจริญจากการทำงาน ร่วมกัน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดการสร้างความรู้ให้แก่ตนเองและได้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่เพื่อนร่วมงาน การมุ่งเน้นที่การบริหาร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่สนับสนุนความเจริญมั่นคงของ องค์การ ตลอดจนช่วยให้องค์การมีความสามารถในการยืดหยุ่น และปรับตัวตามกระแส การเปลี่ยนแปลงรอบด้าน รวมถึงแนวคิดสังคมโลกที่เป็นระบบเศรษฐกิจที่อาศัยความรู้ เป็นฐาน (Knowledge-Based Learning) การจัดการความรู้จึงไม่ใช่เป็นเรื่องของการใช้ เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการคนให้เกิดการเรียนรู้ และช่วยให้สามารถนำความรู้ที่มีอยู่ มาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์การ [6]

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา [7] มีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา โดยมีเป้าหมายว่าภายในปี 2561 จะมีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยได้เสนอกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (ข้อ 4.4) ให้พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น [7]

การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ผันผวนซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก แม้ว่าในภาพรวมสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้น และมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งแตกต่างกันไปทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัวยุวมชน และสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติ โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการบริหารภาครัฐที่อ่อนแอ โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สามารถรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งความเสี่ยงจากความเสื่อมถอยของค่านิยมที่ดีงามในสังคมไทย ความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเสี่ยงด้านความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเสริมสร้างทุนที่มีอยู่ของประเทศให้เข้มแข็ง ทั่วทุ

ทางสังคม ทูทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อเตรียมพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืน [8]

จากความสำเร็จและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ลักษณะการเรียนรู้ขององค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) คือการสร้างสรรคในสิ่งที่ทำให้องค์การสามารถยืนหยัดอยู่ได้นั้น องค์การต้องสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่สมาชิกทุกคน ให้มีการเสนอหรือแสดงความคิดเห็นที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ ความได้เปรียบทางการแข่งขัน จะมาจากความคิดของคนในองค์การ ด้วยการค้นหาแนวคิดใหม่และการใช้ประสบการณ์ตรง องค์การใดมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอยู่มาก เป็นความได้เปรียบมากกว่าองค์การอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากบุคลากรแต่ละคนจะมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่แตกต่างกัน และหากมีการแลกเปลี่ยนความรู้แบ่งปันข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน หรือมีการพัฒนาความรู้ด้วยกันอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนนำเอาความรู้จากบุคลากรเหล่านั้นมาประกอบกัน สามารถทำให้เกิดกรอบแนวความคิดสร้างสรรค์ได้รวดเร็ว เป็นผลทำให้องค์การสามารถแข่งขันได้ [9]

ในการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 - 10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมืองเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรู้” ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ [8] ซึ่งความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานครนั้น สามารถส่งผลต่อดำรงชีวิตการเป็นพลเมืองไทยและพลโลกที่มีประสิทธิภาพได้ในยุคปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัด กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงพหุวิธี โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายวิธีการ เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อมูล ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ซึ่งสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และการเข้าร่วมสังเกต สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การแห่งการเรียนรู้ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารที่เกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้ข้อมูลสภาพของสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนระดับขั้นพื้นฐาน การศึกษา ในการบริหารจัดการ รูปแบบการบริหารจัดการ ในสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร

- 2) กำหนดกรอบความคิดในการวิจัยความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัด กรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดระบบย่อย 5 ด้านขององค์การแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ ระบบย่อยด้านการเรียนรู้ ระบบย่อยด้านองค์การ ระบบย่อยด้านคน ระบบย่อยด้านความรู้ และระบบย่อยด้านเทคโนโลยี ซึ่งขั้นตอนนี้จะได้ข้อมูลจากกรอบแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการนำไปสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร การดำเนินการขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาสภาพของสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษา วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน รายงานประจำปี รายงานการประชุม โดยนำข้อมูลมาสร้างเป็นแบบสอบถามความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งขั้นตอนนี้จะได้แบบสอบถามระดับของความเป็น

องค์การแห่งการเรียนรู้ ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และได้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานครจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูลเพื่อหาแนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการกำหนดวิธีตามกรอบความคิดในการวิจัย และผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 ซึ่งได้แบบสอบถามความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จากแบบสอบถาม โดยนำมาเป็นข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งจำนวนผู้ที่เข้าร่วมในพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ท่าน ได้ข้อมูลของสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยผลที่ได้จะนำมาสังเคราะห์ และสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านการจัดการความรู้ หรือองค์การแห่งการเรียนรู้ หรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือการพัฒนาคุณภาพ หรือการจัดการสารสนเทศศึกษา หรือการบริหารจัดการองค์การ หรือการบริหารการศึกษา หรือด้านเศรษฐกิจพอเพียง ในการศึกษาความตรงตามเนื้อหาของข้อมูลความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกจากกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 7 ท่าน ซึ่งขั้นตอนนี้จะได้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูประจำการในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีงบประมาณ 2557

กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ 30 โรงเรียน 30 คน และผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษา 30 โรงเรียน 30 คน และครูประจำการ 30 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจำนวนสูงสุด และมีประสบการณ์ทำงานในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 5 ปีจำนวนสูงสุด

ส่วนที่ 2 ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ ดังนี้

ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม พบว่า สถานศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก ส่วนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก เช่นกัน และพิจารณาเป็นรายด้าน ระบบย่อยด้านองค์การมีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 การดำเนินการความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านการเรียนรู้ พบว่า มีองค์ประกอบย่อยได้แก่ การคิดเชิงระบบ รูปแบบความคิด ความรอบรู้แห่งตน การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง และเสวนา ร่วมกับประเภทของการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การเรียนรู้เชิงปรับตัว เชิงสถานการณ์ และเชิงปฏิบัติ โดยในระบบย่อยด้านการเรียนรู้ คือ กิจกรรมในสถานศึกษา การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การบันทึกปัญหา การจัดประชุม การสัมมนา การเสวนา การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาระดับนโยบาย และการศึกษาดูงาน

2. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านองค์การ พบว่า เมืองคัมภีร์ประกอบย่อย ได้แก่ มีวิสัยทัศน์ที่เป็นเป้าหมายและทิศทางในอนาคตขององค์การ มีวัฒนธรรมที่มีการปรับเปลี่ยนได้โดยง่ายที่สร้างความสัมพันธ์และเพิ่มพูนการเรียนรู้ มีกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ การถ่ายโอน และการนำการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างดีที่สุดใ้องค์การ และมีโครงสร้างขององค์การที่เป็นแบบราบ มีความคล่องตัวสูง มีความร่วมมือที่ดีทั้งภายในและภายนอก โดยได้ผลในระบบย่อยด้านองค์การ คือ การจัดประชุม กิจกรรมในสถานศึกษา การฝึกอบรม การปฐมนิเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น และการจัดเวทีแลกเปลี่ยน การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับนโยบาย และการศึกษาดูงาน

3. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านคน พบว่า ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติการ ผู้รับบริการ กลุ่มเครือข่าย และประชาชนทั่วไป มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่หรือพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงาน โดยได้ผลในระบบย่อยด้านคน คือ การสอนงาน การฝึกอบรม การเผยแพร่ความรู้ การสร้างแกนนำ การบริการวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับนโยบาย และมีระบบการสื่อสาร

4. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านความรู้ พบว่า เมืองคัมภีร์ประกอบย่อย ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การวิเคราะห์และการทำเหมืองความรู้ เป็นการแยกแยะความรู้ ที่ทำให้องค์การสามารถค้นหาความหมายของข้อมูลที่มีอยู่ได้สมบูรณ์ การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ การประยุกต์ใช้และการทำให้ข้อมูลเที่ยงตรง โดยได้ผลในระบบย่อยด้านความรู้ คือ การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยน การถอดประสบการณ์ การนำเสนอผลงานของนักเรียนและครู การจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติ การจัดการทรัพยากร การจัดสัมมนา แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับนโยบาย การศึกษาดูงาน และมีคลังความรู้

5. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านเทคโนโลยี พบว่า เมืองคัมภีร์ประกอบย่อย ได้แก่ เทคโนโลยีสำหรับการจัดการความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ที่รวบรวมกำหนดรหัส จัดเก็บและถ่ายโอนข้อมูลทั่วทั้งองค์การ และเทคโนโลยีสำหรับการเพิ่มพูนการเรียนรู้ โดยได้ผลในระบบย่อยด้านเทคโนโลยี คือ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนความรู้ การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา และสนับสนุนในระดับนโยบาย

ตอนที่ 2 ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านการเรียนรู้ พบว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาและส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การบันทึกปัญหา การจัดประชุม การสัมมนา การเสวนา แต่งตั้งคณะกรรมการระดับนโยบาย ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา และการศึกษาดูงาน

2. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านองค์กร พบว่า การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การฝึกอบรม การปฐมนิเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น และจัดเวทีแลกเปลี่ยน แต่งตั้งคณะกรรมการระดับนโยบาย การศึกษาดูงาน การทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

3. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านคน พบว่า การพัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลง และการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การฝึกอบรม การเผยแพร่ความรู้ การสร้างแกนนำ การบริการวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แต่งตั้งคณะกรรมการระดับนโยบาย ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจการศาสนา การฝึกอบรมจิต

การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดีการส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน และมีระบบการสื่อสาร

4. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านความรู้ พบว่า การเสริมสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยน การพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาและส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดนิทรรศการ การจัดสัมมนา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับนโยบาย การศึกษาดูงาน การส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ และมีคลังความรู้

5. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในระบบย่อยด้านเทคโนโลยี พบว่า การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนความรู้ การแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และสนับสนุนระดับนโยบายของสถานศึกษา

สรุปและการอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้สรุปและอภิปรายผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

1. จากการศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระบบย่อยด้านการเรียนรู้ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาและส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การบันทึกปัญหา การจัดประชุม การสัมมนา การเสวนา การแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาในระดับนโยบาย การทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้าง และพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา และการศึกษาดูงาน เนื่องจากแนวทางส่งเสริมดังกล่าวนำเอาหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประโยชน์ได้เป็นรูปธรรมให้สอดคล้องกับระบบย่อยด้านการเรียนรู้ได้โดยข้อค้นพบในการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [10] ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

2. จากการศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระบบย่อยด้านองค์การ ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การฝึกอบรม การปฐมนิเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น และจัดเวทีแลกเปลี่ยน แต่งตั้งคณะกรรมการระดับนโยบาย การศึกษาดูงาน การทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย

และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม เนื่องจากแนวทางส่งเสริมดังกล่าวนำเอาหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประโยชน์ได้ในวัฒนธรรมขององค์กร โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่ต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยได้นำมาปฏิบัติกับระบบย่อยด้านองค์การได้ โดยข้อค้นพบในการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของประเวศ วะสี [11] การมีจิตใจที่พอเพียงมีความ วัริยะพอเพียง มีปัญญาพอเพียง มีวัฒนธรรมที่พอเพียง มีสิ่งแวดล้อมที่พอเพียง และมีความเอื้ออาทรต่อกัน หลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่บูรณาการได้ดุลยภาพ มีความเป็นปกติและยั่งยืน และมีความสอดคล้องกับแนวคิดของปรียานุช พิบูลสรารุช [12] มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง

3. จากการศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระบบย่อยด้านคน ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนานุเคราะห์ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลง และการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การฝึกอบรม การเผยแพร่ความรู้ การสร้างแกนนำ การบริการวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แต่งตั้งคณะกรรมการระดับนโยบาย ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจการศาสนา การฝึกอบรมจิต การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดีการส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน และมีระบบการสื่อสาร เนื่องจากแนวทางส่งเสริมดังกล่าวสามารถนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประโยชน์ได้จริงในสถานศึกษา ซึ่งบุคคลต้องมีการเรียนรู้การดำเนินชีวิตของตนเอง เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ตนเอง โดยข้อค้นพบในการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของพัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ [13] วิธีการดำเนินชีวิตของคน โดยการพึ่งตนเอง มีความประหยัด พัฒนานตนเองให้มีการเรียนรู้ ภูมิปัญญาสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่า อย่างยั่งยืน มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเอง และสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันถือเป็นแนวทางที่คนไทยจะต้องรู้เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งเยาวชนที่จะเป็นกำลังของประเทศในอนาคต ครูจึงควรนำความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปส่งเสริมในโรงเรียน

4. จากการศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระบบย่อยด้านความรู้ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การเสริมสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยน การพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดนิทรรศการ การจัดสัมมนา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับนโยบาย การศึกษาดูงาน การส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ และมีคลังความรู้ เนื่องจากแนวทางส่งเสริมดังกล่าวสามารถนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประโยชน์ได้จริงในสถานศึกษา และนำหลักพัฒนาความรู้ในกิจกรรม ต่าง ๆ มาใช้ในแนวศาสนาพุทธได้ โดยข้อค้นพบในการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของซูเมอร์ ตันติเวชกุล [14] ยึดความประหยัด ลดละความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต ไม่แก่งแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตนั้นหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงที่จะสร้างตนเองให้มั่นคง มีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า และไม่ต้องเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายทั้งตนเองและทำลายผู้อื่น ก่อความดีอยู่เสมอพร้อมทั้งรักษา และต้องเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้่องงามสมบูรณ์ขึ้นโดยเศรษฐกิจพอเพียงจะสำเร็จได้ด้วยความพอเพียงของตนเอง

5. จากการศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระบบย่อยด้านเทคโนโลยี ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้

ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และสนับสนุนระดับนโยบายของสถานศึกษา เนื่องจากแนวทางส่งเสริมดังกล่าวสามารถนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในกิจกรรมด้านเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม พอเพียง ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยข้อค้นพบในการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของปรียานุช พิบูลสรารุช [12] โดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยพื้นฐานคือ การพึ่งตนเองเป็นหลัก การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้น บนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละส่วนแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ สามารถประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรมให้มีความสามารถโดดเด่น ต้องมีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างคุ้มค่า มีการวางแผนกลยุทธ์ให้อำนาจการตัดสินใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร การปฏิบัติงานต้องใช้ความรู้แบบสหวิทยาการ และมีการบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 ในการจัดโครงสร้างของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีลักษณะเป็นโครงสร้างแบบมีชีวิต มีความเป็นทางหนี้อยที่สุด และใช้การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3 ในการประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบ ในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แนวคิดเชิงสถานการณ์เข้ามาบริหารงาน ในการบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพระดับสูง และมีความสามารถในการเปลี่ยนผ่าน ซึ่งความสามารถขององค์การในการบริหารและการใช้เทคโนโลยี ในการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้เกิดผลผลิต ตามที่ต้องการ

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ต่าง ๆ ควรมีการผลิตสื่อ ด้านการบริการสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวางแผนระบบสารสนเทศ การบริหารข้อมูลขององค์การ การจัดทำระบบฐานข้อมูลขององค์การ การจัดวางเครือข่ายและการบริหารระบบสารสนเทศ ในการพัฒนา

ความสามารถบริหารเทคโนโลยี และความรู้ของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เข้าไปส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.5 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ในสถานศึกษาเข้าไปส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีความหลากหลายของรูปแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และในบุคลากรทุกระดับ โดยเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ คล้ายคลึงกัน สร้างคลังสมอง เป็นการจัดเก็บความรู้ภายในองค์กรอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีการศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการกำหนดขนาดขององค์กรที่แน่นอน ที่ต้องกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานในอนาคต องค์กร ต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายที่จะนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ทั้งภายนอกและภายใน โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดภาพอนาคตขององค์กร ในการนำกระบวนการ วิธีการ การดำเนินการ เข้าไปส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ควรมีการวิจัยการศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างต่อเนื่องในองค์กรรูปแบบอื่น ๆ เช่น ในหน่วยงานอื่น ๆ และพัฒนาทุกสถานศึกษาให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และต้องการนำพาดองค์การสู่ความเป็นเลิศและความยั่งยืนได้

2.3 ควรมีการนำผลวิจัยการศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวทางส่งเสริมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ไปพัฒนาจัดทำเป็นคู่มือการศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยแยกจัดทำคู่มือในระบบย่อยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ระบบย่อยด้านการเรียนรู้ ระบบย่อยด้านองค์กร ระบบย่อยด้านคน ระบบย่อยด้านความรู้ และระบบย่อยด้านเทคโนโลยี และให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปประยุกต์ในระบบย่อยทุกระบบตามบริบทขององค์กรนั้นได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิจิตร ศรีส้าน. (2543). สังคม...เป็นยุคทางด่วนข้อมูล แต่การศึกษา...ครูยังอยู่ในทางเกวียน. การศึกษาไทยในสถานการณ์โลก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- [2] สมยศ นาวิการ. (2546). **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ** (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรไทย.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **ผู้บริหารต้นแบบ**. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช.
- [4] วีรวัช มาฆะศิริานนท์. (2545). **องค์การเรียนรู้สู่องค์การอัจฉริยะ** (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ : ธีระป้อม วรรณกรรม.
- [5] ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2547). **ทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- [6] พยัต วุฒิรงค์. (2549). การบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อการจัดการความรู้จาก
แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. **CHULALONG REVIEW**. 18 (เมษายน-มิถุนายน), 5-28.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- [7] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). “ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อการ
จัดการศึกษาไทยใน 5 ปี ข้างหน้า”, **วารสารการศึกษาไทย**. 4 (32)
(พฤษภาคม 2550), 15.
- [8] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11**.
- [9] Lussier, R. N., & Christopher, F. A. (2004). **Leadership: theory.
Application skill development**. Eagan, MN : Thomson West.
- [10] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **เศรษฐกิจ
พอเพียงคืออะไร** (พิมพ์ครั้งที่ 4). ม.ป.ท., คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
พอเพียง.
- [11] ประเวศ วะสี. (2541). **ปฏิรูปการศึกษา – ยกเครื่องทางปัญญา: ทางรอดจาก
หายนะ** (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- [12] ปรียานุช พิบูลสรารุณ. (2549). **เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา**.
กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักทรัพย์สินส่วนพระองค์
พระมหากษัตริย์.
- [13] พัฒนารณณ์ ฉัตรวิโรจน์. (2545). **บทบาทครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจ
พอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น**.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย.
- [14] สุธเมธ ตันติเวชกุล. (2550). **การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนว
พระราชดำริ ในวันพัฒนา 2542**. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาชุมชน.